

Direktoratet for
e-helse

Saksunderlag til møte i NILAR samarbeidsgrupper laboratoriefag + radiologi og patologi 20. oktober 2021, del 2

Bruk av lokale kodeverk og håndtering i NILAR

Bakgrunn

Mange helseforetak benytter lokale koder både internt og i svarrapporter som sendes til rekvirent og andre eksterne mottakere. Kun undersøkelser som benytter nasjonale koder (NLK, NORPAT, NCRP) vil bli vist som sammenstilte resultat. I dette notatet er det fokus på bruk av Norsk laboratoriekodeverk (NLK).

Dette betyr i praksis at svarmeldinger som sendes som en kopi til NILAR uten bruk av NLK, vil inneholde lokale koder. Kodetekst kan være likelydende i NLK og lokale kodetekster, men dette kan være ulike undersøkelser.

NILAR

NILAR skal etableres for både helsepersonell og innbyggere, og skal vise oversikt over svarrapporter (grovmasket søk), samt ha mulighet for å kunne vise sammenstilte prøvesvar for en gitt undersøkelse over tid i en grafisk fremstilling, eller i en listevissning (finmasket søk). I tillegg vil NILAR vil alltid kunne vise hele svarrapporten.

Datagrunnlaget i NILAR formidles via et FHIR-API, slik at alle søkeresultater fra både Helsenorge (HN) og Kjernejournal (KJ) presenteres enten som strukturerte FHIR-elementer fra lokale- eller nasjonale kodeverk, eller som en samling av informasjon som ikke er strukturert.

Dette betyr at ingen informasjon vil gå tapt i presentasjon i KJ eller HN, men kun prøvesvar som benytter nasjonale kodeverk kan sammenstilles (f.eks. i samme rad i en tabell eller som del av samme serie i en kurve).

Prøvesvar med like NLK-koder kan sammenstilles når anvendt måleenhet er lik.

Referansegrenser må være tilgjengelig for alle prøvesvar, og også kunne tydelig vises for hvert enkelt prøvesvar i en trendvisning.

Spørsmål til samarbeidsgruppene:

Sammenstilling av resultater med ulike referanseområder:

- Hva tenker dere om sammenstilling av resultater fra ulike laboratorier?
Dvs når analysen undersøker det samme og svaret angis med samme måleenhet, men det er variasjon i referanseområdene.
- Kan disse sammenstilles visuelt i en trend hvis referanseområdet blir vist tydelig for hvert resultat, og hvor analysen er utført?
- Hvor store avvik kan det være i referanseområder før resultatene ikke bør vise som del av en og samme trend?
Eller er det ok at grafen vil «hoppe opp og ned» hvis det er store forskjeller i referanseområdene mellom de ulike laboratoriene?

Spørsmål til samarbeidsgruppene:

Måleenhet som oppgis i svarrapporten og presentasjon av denne:

- I svarmeldingen er måleenhet separert fra koden, så i praksis kan laboratoriet oppgi en annen (eller ekvivalent) måleenhet. Vi er kjent med at noen sender annen måleenhet enn det koden er definert med. Det er også svært vanlig å benytte ekvivalente måleenheter, og dermed må løsningen vise den måleenheten laboratoriet sender. I denne sammenheng har vi følgende alternativer:
 - Kun svar med helt lik måleenhet vil bli sammenstilt.
 - Svar med lik eller ekvivalent måleenhet vil bli sammenstilt
- Hva tenker samarbeidsgruppene om dette?

Hva vil bruk av lokale kodeverdier bety for NILAR?

NILAR sitt nasjonale ansvar er å tilgjengeliggjøre prøvesvar for både grovmasket og finmasket søk. Når en svarrapport sendes til NILAR med lokale kodeverdier og kodetekster, vil dette bety at prøvesvarene ikke kan sammenstilles med en tilsvarende undersøkelse rapportert med NLK eller andre lokale kodeverk innsendt fra andre laboratorier. Dette betyr at prøvesvar rapportert med lokale kodeverdier og tilhørende kodetekster/bruksnavn vil utelates fra en trendvisning i finmasket søk. Disse prøvesvarene kan derimot vises som enkeltelementer i en listevisning. Listevisningen skal da inneholde informasjon om hvor analyse/undersøkelsen er utført, og at det er et lokalt kodeverk som er benyttet.

Hva vil dette bety for innbyggere?

For innbyggere vil det være mest naturlig å hente opp en komplett svarrapport for den siste gjennomførte undersøkelsen og kunne se alle de siste prøvesvarene i en samlet presentasjon.

Med lokale kodeverk vil alle prøvesvar kunne vises i en listevisning, men sammenstilte resultater fra flere svarrapporter i et finmasket søk er kun mulig for prøvesvar som er rapportert ved bruk av nasjonale kodeverk.

Hva vil dette bety for helsepersonell?

For helsepersonell er det viktig å kunne søke frem resultater fra utvalgte undersøkelser (finmasket søk), og sammenstille dem på samme tidsakse. Da er det mulig å utforske nivået av resultater på tvers av svarrapporter, og å finne trender i tallene. Dette kan være viktig i pasientbehandlingen, på ulike måter. Et eksempel er at trenden og nivået av resultater over tid kan si noe om hvor aktiv en eventuell kronisk sykdom er, og om den er i ferd med å bedres. Et annet eksempel er behovet for å kunne se om resultatene faller som forventet etter oppstart av behandling av akutt sykdom. Om resultatene ikke faller, skal kanskje behandlingen endres. Et tredje eksempel er at om et resultat er uventet høyt, er det viktig å kunne se om resultatet har vært høyt tidligere eller om det er nyoppstått.

Alle disse måtene å bruke resultatene på er avhengig av at prøvesvarene bruker nasjonale kodeverk. Et prøvesvar med lokale koder vil være synlig i svarrapporten den hører hjemme i, men vil ikke vises i finmaskede søk etter nasjonale koder.

Prøvesvar med lokale koder kan bli vist i en listevisning over prøvesvar, men prøvesvarene vil ikke bli sammenstilt. Listevisningen vil inneholde informasjon om hvor undersøkelsen er utført, men hvis det finnes mange prøvesvar med lokale koder for samme type undersøkelser, vil ikke dette komme frem i en trendvisning. Det vil derfor være mulig at NILAR har mere informasjon om tilsvarende undersøkelser med lokale koder enn det de får presentert i en trendvisning.

Hvorfor øke bruken av nasjonale kodeverk i NILAR

Siden NILAR skal bidra til å bedre beslutningsgrunnlaget for pasientbehandling og bidra til å heve pasientsikkerheten, er det viktig med god kvalitet på det som sendes inn til NILAR, og bruk av nasjonale kodeverk er en del av dette.

Direktoratet for e-helse forvalter de nasjonale versjonene av kodeverkene som benyttes innenfor laboratoriefag og bildediagnostikk. Direktoratet har referansegrupper med representanter fra sektoren for å ivareta faglige aspekter ved oppdateringer.

Alle kan melde inn behov for nye koder til lab@ehelse.no.

Bruk av nasjonale kodeverk hos rekvirent og regionale helseforetak

For rekvirenter som ikke benytter nasjonale kodeverk ved rekvirering av prøver, vil ofte svarrapporten også resultere i lokale kodeverdier i svarrapportene som sendes til rekvirent. I utgangspunktet vil den samme svarrapporten sendes som en kopi til NILAR.

For rekvirenter som benytter eldre EPJ system som ennå ikke har støtte for nasjonale kodeverk i sin rekvireringsløsning, bør dette prioriteres for den enkelte rekvirent/EPJ som

rekvirerer analyser/undersøkelser. Alternativet er at rekvirent benytter regionale rekvireringsløsninger, IHR, som støtter nasjonale kodeverk.

Spørsmål til samarbeidsgruppene:

Det er laboratoriet som setter opp tjenestekatalogen i regionale IHR-løsninger:

- I hvilken grad kan rekvirenten avgjøre ved rekvirering om de ønsker lokale eller nasjonale kodeverk i svarrapporten?
- Hvordan kan vi øke bruken av nasjonale koder i kopimeldinger som sendes til NILAR?